

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΤΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ, 20 ΜΑΙΟΥ 2015

ΘΕΜΑ Α

A1. Θεωρία , απόδειξη στη σελίδα 31 του σχολικού βιβλίου.

A2. Θεωρία, ορισμός στη σελίδα 22 του σχολικού βιβλίου.

A3. Θεωρία, ορισμός στη σελίδα 87 του σχολικού βιβλίου.

A4.

α. Λάθος.

β. Σωστό.

γ. Λάθος.

δ. Λάθος.

ε. Σωστό.

ΘΕΜΑ Β

B1. Η συνάρτηση $f(x) = x^3 - 3x + 4$ είναι παραγωγίσιμη στο $\mathbb{R}$ (ως πολυωνυμική) με $f'(x) = 3x^2 - 3$, $x \in \mathbb{R}$. Έχουμε:

$$f'(x) = 0 \Leftrightarrow x^2 = 1 \Leftrightarrow (x_1 = 1 \text{ και } x_2 = -1)$$

Ο πίνακας μεταβολών της συνάρτησης f είναι ο επόμενος:

Άρα η συνάρτηση f είναι:

	$-\infty$	-1	1	$+\infty$
$f'(x)$	+	-	+	
$f(x)$	↗	↘	↗	

- Γνησίως αύξουσα στο $(-\infty, -1]$
- Γνησίως φθίνουσα στο $[-1, 1]$
- Γνησίως αύξουσα στο $(1, +\infty)$

Επομένως η συνάρτηση f έχει

- τοπικό μέγιστο στο $x_2 = -1$, το $f(-1) = 6$ και
- τοπικό ελάχιστο στο $x_1 = 1$, το $f(1) = 2$.

B2. Έχουμε διαδοχικά:

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f'(x)}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2 - 3}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3(x-1)(x+1)}{x-1} = \lim_{x \rightarrow 1} 3(x+1) = 3 \cdot 2 = 6$$

B3. Η εξίσωση της εφαπτομένης της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f στο σημείο $A(2, f(2))$, δηλαδή στο $A(2, 6)$ είναι της μορφής $y = ax + \beta$ με $a = f'(2) = 9$. Ακόμα επειδή η εφαπτομένη διέρχεται από το σημείο $A(2, 6)$, πρέπει $6 = 18 + \beta \Leftrightarrow \beta = -12$.

Επομένως η ζητούμενη εξίσωση είναι $y = 9x - 12$.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Κλάσεις	Κέντρα κλάσεων x_i	f_i %	f_i
[8,10)	9	10	0,1
[10,12)	11	10	f_2
[12,14)	13	30	0,3
[14,16)	15	20	f_4
[16,18)	17	30	0,3

Στην πρώτη κλάση [8,10) ανήκουν όλες οι παρατηρήσεις του δείγματος που έχουν τιμές μικρότερες του 10, επομένως $f_1 = 10\%$.

Στην τελευταία κλάση [16,18) ανήκουν όλες οι παρατηρήσεις του δείγματος που έχουν τιμές μεγαλύτερες ή ίσες του 16, επομένως $f_5 = 30\%$.

Για την 3^η κλάση είναι:

$$a_3 = 360^0 \cdot f_3 \Leftrightarrow f_3 = \frac{a_3}{360} \Leftrightarrow f_3 = \frac{108}{360} \Leftrightarrow f_3 = \frac{3}{10} \Leftrightarrow f_3 = 30\% , \text{ όπου } a_3 \text{ το τόξο που κυκλικού}$$

διαγράμματος που αντιστοιχεί στην κλάση αυτή.

Για τη μέση τιμή του δείγματος έχουμε:

$$\bar{x} = \sum_{i=1}^5 x_i f_i \Leftrightarrow \bar{x} = x_1 f_1 + x_2 f_2 + x_3 f_3 + x_4 f_4 + x_5 f_5 \Leftrightarrow \Leftrightarrow \Leftrightarrow 11f_2 + 15f_4 = 4,1 \quad (1)$$

Ακόμα είναι:

$$\sum_{i=1}^5 f_i = 1 \Leftrightarrow 0,7 + f_2 + f_4 = 1 \Leftrightarrow f_2 + f_4 = 0,3 \quad (2)$$

Οι σχέσεις (1) και (2) αποτελούν σύστημα δύο εξισώσεων με 2 αγνώστους:

Από τη σχέση (2) έχουμε $f_2 = 0,3 - f_4$ και η σχέση (1) γίνεται:

$$11(0,3 - f_4) + 15f_4 = 4,1 \Leftrightarrow f_4 = 0,2$$

Επομένως $f_4 \% = 20$ και $f_2 = 0,1$ ή $f_2 \% = 10$

Γ2. Έχουμε:

$$s^2 = \frac{1}{v} \left\{ \sum_{i=1}^5 x_i^2 v_i - \frac{\sum_{i=1}^5 x_i v_i}{v} \right\} = \sum_{i=1}^5 x_i^2 f_i - \bar{x}^2 = 6,6 \Leftrightarrow s = \sqrt{6,6} \cong 2,57$$

Γ3. Έχουμε:

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^5 x_i v_i}{v} \Leftrightarrow 14 = \frac{\sum_{i=1}^4 x_i v_i + x_5 v_5}{v} \Leftrightarrow 14 = \frac{1780 + 17 \cdot 0,3v}{v} \Leftrightarrow 14v = 1780 + 5,1v \Leftrightarrow 8,9v = 1780 \Leftrightarrow v = 200$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Το ζητούμενο εμβαδόν ως συνάρτηση του x είναι $E(x) = (AB) \cdot (A\Delta)$. Από το ορθογώνιο τρίγωνο $A\Delta\Gamma$ και αφού $A\Gamma = 2\rho$ έχουμε ότι:

$$A\Delta^2 = A\Gamma^2 - \Delta\Gamma^2 \Leftrightarrow A\Delta^2 = (2\rho)^2 - AB^2 \Leftrightarrow A\Delta^2 = 100 - x^2 \Leftrightarrow A\Delta = \sqrt{100 - x^2}$$

Επομένως το εμβαδό του εγγεγραμμένου στο κύκλο ορθογωνίου $AB\Gamma\Delta$ είναι:

$$f(x) = E(x) = (AB) \cdot (A\Delta) = x \cdot \sqrt{100 - x^2}, \quad 0 < x < 10$$

Δ2. Η συνάρτηση f είναι παραγωγίσιμη στο διάστημα $(0, 10)$ (ως πράξεις παραγωγίσιμων

συναρτήσεων) με $f'(x) = \sqrt{100 - x^2} - \frac{x^2}{\sqrt{100 - x^2}} = \frac{100 - 2x^2}{\sqrt{100 - x^2}}, x \in (0, 10)$.

Έχουμε:

$$f'(x) = 0 \Leftrightarrow 100 - 2x^2 = 0 \Leftrightarrow x = 5\sqrt{2}$$

Από το πρόσημο της $f'(x)$ (μπορούμε να κάνουμε πίνακα προσήμου) έχουμε ότι:

Η f είναι γνησίως αύξουσα στο διάστημα $[0, 5\sqrt{2})$ και

Η f είναι γνησίως αύξουσα στο διάστημα $[5\sqrt{2}, 10)$

Άρα η συνάρτηση f έχει μέγιστο στο $x_0 = 5\sqrt{2}$.

Για την τιμή αυτή έχουμε:

$$AB = x_0 = 5\sqrt{2}$$

$$A\Delta^2 = 100 - AB^2 \Leftrightarrow A\Delta^2 = 100 - (5\sqrt{2})^2 \Leftrightarrow A\Delta^2 = 50 \Leftrightarrow A\Delta = 5\sqrt{2}$$

Επομένως $AB = A\Delta$ και άρα το $AB\Gamma\Delta$ είναι τετράγωνο.

Δ3. Για να εφάπτεται η ευθεία $y = \kappa x + \lambda$ της γραφικής παράστασης της συνάρτησης f στο σημείο $A(6, f(6))$ πρέπει:

$$\kappa = f'(6) = \frac{100 - 72}{\sqrt{100 - 36}} \Leftrightarrow \kappa = \frac{28}{8} \Leftrightarrow \kappa = \frac{7}{2}$$

Άρα η ευθεία γίνεται $y = \frac{7}{2}x + \lambda$ (1)

Επειδή το σημείο $A(6, f(6))$, δηλαδή το $A(6, 48)$, ανήκει στην (1) έχουμε:

$$48 = \frac{7}{2} \cdot 6 + \lambda \Leftrightarrow 48 = 21 + \lambda \Leftrightarrow \lambda = 27$$

Επομένως $\kappa = \frac{7}{2}$ και $\lambda = 27$.

Δ4. Έχουμε διαδοχικά:

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(1+x) - \sqrt{99}}{98 \cdot x} = \frac{1}{98} \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+h) - \sqrt{99}}{h} = \frac{1}{98} f'(1) = \frac{1}{98} \cdot \frac{98}{\sqrt{99}} = \frac{1}{\sqrt{99}} = \frac{\sqrt{99}}{99}$$